

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma 1.1.2027 – 31.12.2031

AUVERGNENSEISOJA (BRAQUE D'AUVERGNE)

180

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa x.x.202x

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt x.x.202x

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti käsittelemästään rodusta kaikkien rodun harrastajien ja rodusta kiinnostuneiden käyttöön. Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 2026, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä jäsenjulkaisu Saksanseisoja-lehdessä sekä rotujärjestön internetsivuilla. Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestön internet-sivuilla: www.saksanseisojakerho.fi kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana hyvissä ajoin ennen vuosikokousta 2026. Vuosikokouksen pienroturyhmäkokouksessa tavoiteohjelma on käyty läpi ja Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 2026 hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna. Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellinen toimikunta on hyväksynyt tämän jalostuksen tavoiteohjelman 2026. Jalostuksen tavoiteohjelma on voimassa PEVISA-kauden 1.1.2027 – 31.12.2031, minkä jälkeen se jälleen päivitetään. Jalostuksen tavoiteohjelma on luettavissa ja tulostettavissa Saksanseisojakerho r.y.:n internet-sivuilta (www.saksanseisojakerho.fi) ja saatavissa myös tavoiteohjelman kokoajilta pyydettäessä.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut: Jenna Valkonen, Jenni Ruotimo, Tiina Kiviniitty, Heta Keskitalo, Kimmo Paaso

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN TAUSTA.....	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	7
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	7
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	14
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	14
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	15
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen.....	20
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	21
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	28
4.3.4 Lisääntyminen.....	28
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	29
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	29
4.4 Ulkomuoto.....	29
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	33
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	33
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	33
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	34
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	35
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	35
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	36
7. LÄHTEET.....	36
8. LIITTEET.....	36

1. YHTEENVETO

Auvergnenseisoja on Suomessa erittäin pienilukuinen rotu, jonka jalostus perustuu kapeaan populaatioon ja vähäisiin rekisteröintimääriin. Rodun säilymisen, terveyden ja käyttöominaisuuksien turvaaminen edellyttää poikkeuksellisen suunnitelmallista ja harkittua jalostustyötä. Jalostuksen keskeiset haasteet liittyvät jalostuspohjan kapeuteen, käyttöominaisuuksien niukkaan koeaineistoon sekä yksittäisten linjojen korostumisen riskiin.

Rodun jalostuspohja on tällä hetkellä haavoittuva. Pieni määrä jalostukseen käytettäviä koiria lisää sukusiitosriskin ja periytyvien ongelmien kasautumisen vaaraa. Tämän vuoksi jalostuksen keskeinen tavoite on geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja laajentaminen. Jalostuksessa tulee käyttää mahdollisimman monia eri yksilöitä, ja uusintayhdistelmien välttämiseen sekä sukulaisuusien huolelliseen tarkasteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ulkomaisten koirien käyttö on suositeltavaa vain silloin, kun ne todellisuudessa laajentavat geneettistä pohjaa eivätkä tuo samoja jo Suomessa yleisiä sukulinjoja uudelleen käyttöön.

Rodun käyttöominaisuudet ovat auvergnenseisojan jalostuksen perusta, mutta Suomessa koetietoa on vielä vähän. Käyttökokeisiin osallistuminen on vähäistä, mikä vaikeuttaa jalostusvalintojen objektiivista arviointia. Erityisesti nuorten koirien Junkkari-katselmuksot ja KAER-kokeet ovat jalostuksen kannalta ensiarvoisen tärkeitä, sillä ne tarjoavat puolueettoman tuomariarvion koiran luontaisista metsästysominaisuuksista ennen pitkäaikaisen koulutuksen vaikutusta. Jalostustavoitteena on, että tulevaisuudessa selvästi suurempi osa rodun koirista osallistuu käyttökokeisiin, jotta jalostuspäätökset voidaan perustaa todelliseen käyttökelpoisuuteen eikä vain sukutauluihin tai ulkomuotoon.

Rodun luonne ja käyttäytyminen ovat pääosin rodunomaisia ja toimivia, mutta pienessä populaatiossa yksittäisten luonnepiirteiden korostuminen näkyy herkästi. Jalostuksellisesti tärkeimpiä tavoiteltavia ominaisuuksia ovat yhteistyöhaluisuus, tasapainoisuus, metsästysvietti, hyvä hermorakenne ja koulutettavuus. Arkuutta, kireyttä tai passiivisuutta ei tule hyväksyä jalostukseen. Luonneominaisuuksien periytyvyys on vahvaa, ja virheiden korjaaminen jälkikäteen on vaikeaa, minkä vuoksi jalostusvalinnoissa on oltava erityisen tarkka.

Rodun terveyden osalta keskeistä on ennaltaehkäisy ja avoin tiedonkeruu. Pienen kannan vuoksi yksittäisten sairauksien vaikutus voi korostua nopeasti. Jalostuksessa tulee suosia tutkittuja koiria ja avoimuutta terveystulosten osalta. Jalostustavoitteena on säilyttää auvergnenseisoja käyttökelpoisena, kestäväenä ja pitkäikäisenä metsästyskoirana, jonka rakenne tukee sen alkuperäistä käyttötarkoitusta.

Auvergnenseisojan jalostuksen päätavoitteena on säilyttää ja vahvistaa rodun käyttöominaisuudet, turvata geneettinen monimuotoisuus, vaalia rodunomaista luonnetta ja työskentelytapaa ja ylläpitää tervettä, kestäväää rakennetta, joka mahdollistaa koko päivän työskentelyn vaikeissa maastoissa.

Jalostukseen suositellaan käytettäväksi koiria, jotka ovat terveystutkittuja ja kliinisesti terveitä, ovat osallistuneet käyttökokeisiin tai jalostuskatselmuksiin, omaavat rodunomaisen, tasapainoisen ja yhteistyöhaluisen luonteen, ja jotka edustavat sukuaan monipuolisesti siten, ettei niiden käyttö johda yksittäisten sukulinjojen ylikorostumiseen ja tukevat kokonaisuutena rodun geneettistä monimuotoisuutta.

Jalostuksessa korostuu kokonaisuus: yksittäisen koiran erinomaisuus ei saa ohittaa koko rodun etua. Pienessä rodussa jokainen jalostusvalinta vaikuttaa pitkälle tulevaisuuteen. Auvergnenseisojan säilyminen elinvoimaisena käyttörotuna Suomessa edellyttää kasvattajilta, urosten omistajilta ja harrastajilta pitkäjänteistä yhteistyötä, avoimuutta ja vastuullisuutta.

2. RODUN TAUSTA

Auvergnenseisoja on ranskasta lähtöisin oleva mannermainen seisojarotu, jonka juuret ulottuvat useita vuosisatoja taaksepäin. Rodun arvioidaan syntyneen Maltan ritarien valitseman kantakoiraston pohjalta, joka oli aikanaan yhteinen useille braque-tyyppisille koirille. Nykyinen auvergnenseisoja on kehittynyt yli kahden vuosisadan aikana metsästäjien käytännön tarpeista, ja rotu on tänä päivänä vakiintunut sekä selkeästi oman, tunnistettavan tyyppin edustaja. Sen vahva, hyvä luustoinen mutta ei raskas rakenne ja mustavalkoinen, pilkullinen tai harmaa turkki ovat tuoneet rodulle lempinimen ”Blue d’Auvergne”.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Auvergnenseisoja kuuluu mannermaisten seisojarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho r.y.:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa.

Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2800 jäsentä, mihin tasoon se on viimeisten seitsemän vuoden aikana keskimäärin vakiintunut. Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 33 erilaista mannermaista seisojarotua tai rotumuunnosta, joihin rekisteröidään vuosittain yli 800 uutta pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, katselmuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja, julkaisemalla opaskirjoja ja neljästi vuodessa ilmestyvää Saksanseisoja-lehteä sekä näyttely- ja koetulokset sisältävää vuosikirjaa. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotisivujen vastuuhenkilö.

Jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälityksen. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostukseen liittyvällä tiedotuksella toimikunta kehittää kanakoiraharrastajien tietoutta asiasta. Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on yksi yhteinen jalostusneuvoja niin kutsutuille pienroduille, joihin auvergnenseisoja kuuluu. Rodulla on muiden rankalaisten pienrotujen (mm. Korthalsingriffoni, pont-audemerinspanieli ja bourbonnais’n seisoja) kanssa yhteinen rotuyhteyshenkilö, joka vastaa muun muassa kerhon ylläpitämisestä pentuvälityksestä.

Jalostustoimikunta on mukana järjestelemässä jokavuotista nuorten koirien ikäluokkakatselmusta Junkkaria, vuosikokouksen tai erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettäviä jalostusaiheisia luentopäiviä sekä vastaa jalostuskatselmuksen järjestelyistä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret 8 jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (www.kennelliitto.fi, MMM Katariina Mäki, 5.8.2013)

Taulukko 1. Vuositilasto -rekisteröinnit

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Pennut (kotimaiset)		8	16	7		16	14	7	7	
Tuonnit	1	1	4	2			1	1		1
Rekisteröinnit yht.	1	9	20	9		16	15	8	7	1
Pentueet		1	2	1		2	2	1	1	
Pentuekoko		8	8	7		8	7	7	7	
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki		1	2	1		1	2	1	1	
- kotimaiset										
- tuonnit		1	2	1		1		1	1	
- ulkomaiset		0	0	0		0	2	0	0	
Urosten jalostuskäytön keski-ikä		2 v 9 kk	3 v 2 kk	3 v 4 kk		9 v 3 kk	4 v	7 v 3 kk	5 v 7 kk	
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki		1	2	1		2	2	1	1	
- kotimaiset		1	2	1		1	1		1	
- tuonnit						1	1	1		
Narttujen jalostuskäytön keski-ikä		7 v 6 kk	4 v 1 kk	3 v 3 kk		3 v 7 kk	4 v 7 kk	10 kk	2 v 6 kk	
Isoisät		2	4	2		3	4	2	2	
Isoäidit		2	4	2		3	4	2	2	
Sukusiitosprosentti		0,98 %	4,10 %	0,00 %		2,83 %	2,01 %	1,56 %	2,93 %	

Lähde: Kennelliitto/koiranet 29.9.2025

Vuositilasto - jalostuspohja

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Per vuosi										
- pentueet		1	2	1		2	2	1	1	
- jalostukseen käytetyt eri urokset		1	2	1		1	2	1	1	
- jalostukseen käytetyt eri nartut		1	2	1		2	2	1	1	
- isät/emät	-	1	1	1	-	0,5	1	1	1	-
- tehollinen populaatio	-	1 (50%)	3 (75%)	1 (50%)	-	2 (50%)	3 (75%)	1 (50%)	1 (50%)	-
- uroksista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	0 %	40 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
- nartuista käytetty jalostukseen	-	0 %	0 %	0 %	-	0 %	23 %	20 %	33 %	-
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	4	4	5	5	5	6	4	2	2	1
- jalostukseen käytetyt eri urokset	2	2	3	4	3	3	3	1	2	1
- jalostukseen käytetyt eri nartut	3	3	3	4	4	5	4	2	2	1
- isät/emät	0,67	0,67	1	1	0,75	0,6	0,75	0,5	1	1
- tehollinen populaatio	3 (38%)	3 (38%)	4 (40%)	5 (50%)	5 (50%)	5 (42%)	5 (62%)	2 (50%)	3 (75%)	1 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	7 %	8 %	6 %	12 %	0 %	0 %	10 %	12 %	14 %	33 %
- nartuista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	0 %	12 %	16 %	18 %	24 %	25 %	25 %	20 %

Lähde: Kennelliitto/koiranet 29.9.2025

Rodun historia Suomessa ja rekisteröintitilasto:

Ensimmäinen auvergnenseisoja rekisteröitiin Suomessa vuonna 2007 ja ensimmäinen pentue syntyi vuonna 2010. Rekisteröintimäärät pysyvät edelleen matalina; vuosittain syntyy tyypillisesti 0–2 pentuetta.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Suomeen on rekisteröity yhteensä 86 auvergnenseisoojaa, joista tuontikoiria on 11. Tuontimaat ovat olleet Unkari (3 koiraa), Ruotsi (3 koiraa), Ranska (1), Tsekki (2) ja Puola (2). Kaikkia tuontikoiria ei kuitenkaan välttämättä ole rekisteröity Suomen Kennelliittoon.

Rodun kansainvälinen tilanne ja jalostuspohja:

Auvergnenseisoja on maailmanlaajuisesti harvalukuinen rotu. Tilanteesta kertoo paljon se, että rodun kotimaassa Ranskassa rodun populaatio on pienikokoinen ja rodulla on siellä on siellä yhä avoimet rotukirjat.

Auvergnenseisoojan kokonaismäärästä eri maissa on saatavilla vain rajallisesti tietoa, ja ulkomaisten rekisteröinti- ja jalostuslukujen kerääminen on haastavaa. Myös muissa kasvatustilastoissa populaatiot ovat tyypillisesti varsin pieniä ja hajanaisia. Tästä syystä tarkkoja vertailuja maiden välillä ei ole mahdollista tehdä.

Ulkomailla on kuitenkin ajoittain tarjolla vierassukuisia jalostuskoiria, mutta niiden saatavuus vaihtelee vuodesta toiseen ja riippuu yksittäisten kasvattajien aktiivisuudesta. Jalostusmateriaalia ei välttämättä ole runsaasti saatavilla, mutta rotuun voidaan saada uutta vaihtelua kansainvälisen yhteistyön kautta.

Rodussa ei ole selkeästi eriytyneitä, vahvasti toisistaan poikkeavia sukulinjoja. Populaation koko on useimmissa maissa sen verran pieni, että jalostus on pääosin muodostunut muutamien kantakoirien ympärille, ja linjat limittyvät keskenään. Tästä syystä geneettistä vaihtelua on syytä vaalia sekä kotimaisin että mahdollisuuksien mukaan ulkomaisin tuonnein.

Joitain yksityisten ihmisten ylläpitämiä rekistereitä koirien terveystuloksista löytyy ulkomailta, mutta näihin tulee suhtautua lähdekriittisesti.

Jalostusurosten ja -narttujen ikä sekä sukusiitos:

Jalostusurosten ja -narttujen keskimääräinen ikä vaihtelee, mutta hyvin nuorten koirien käyttö jalostukseen lisää terveysriskejä ja voi lyhentää jalostuspohjan kestävyttä pitkällä aikavälillä. Toivottavaa on, että jalostukseen käytettävistä koirista olisi terveystietojen lisäksi myös tietoa käyttöominaisuuksista.

Sukusiitosaste on ajoittain noussut, mikä kuvastaa pienen populaation kapeaa jalostuspohjaa. Sukusiitosasteen seuranta on erityisen tärkeää pienen populaation roduilla.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (www.kennelliitto.fi, MMT Katariina Mäki, 5.8.2013)

Perinnöllisen monimuotoisuuden merkitys

Kaikki koirarodut ovat erittäin pieniä populaatioita eli kantoja ja niillä on rajallinen geneettinen pohja. Mitä laajempi geneettinen pohja on ja mitä monipuolisemmin rodun yksilöitä käytetään jalostukseen, sitä hyväkuntoisempana rodun kannan voidaan odottaa säilyvän. Eli kannan tulisi sisältää mahdollisimman paljon toisilleen erisukuisia koiria ja näitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti ja tasaisesti. Sukusiitoksen lisääntyessä geneettinen muuntelu vähenee, jolloin väistyvät haitalliset geenialleelit pääsevät yleistymään rodun kannassa ja riski perinnöllisten vikojen ja sairauksien yleistymiselle kasvaa.

Eläinpopulaation eli kannan geneettistä rakennetta voidaan kuvata tehollisen populaatiokoon käsitteellä. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko, sitä nopeammin kannan geneettinen pohja pienenee ja sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit kasvavat. Alla oleva esimerkki on teoreettinen laskelma siitä, miten tehollinen populaatiokoko (N_e) muuttuu jalostuspäätösten kautta. Jos esim. käytetään ainoastaan 5 urosta ei riitä, vaikka narttuja olisi 500, tehollinen populaatiokoko on silti vain 20. On huomioitava, että käytetty kaava antaa yliarvioita tehollisesta populaatiokoosta, koska kaava ei huomioi mahdollista sukusiitosta.

Esimerkki Tehollisen populaatiokoon (N_e) vaihtelu jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärän mukaan. Laskettu kaavalla $N_e = 4 \times N_m \times N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on jalostusurosten ja N_f jalostusnarttujen lukumäärä (kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät).

Narttuja	10	100	500
Uroksia			
5	13	19	20
20	27	67	77
100	36	200	333

Pienessä, avoimessa populaatiossa — kuten Auvergnenseisojan suomalaisessa kannassa — tehollisen populaatiokoon laskeminen ei anna luotettavaa kuvaa perinnöllisestä monimuotoisuudesta, koska uutta geenimateriaalia voidaan jatkuvasti tuoda tuontikoirien ja ulkomaisten jalostusurosten kautta. Sen sijaan monimuotoisuutta voidaan arvioida paremmin tarkastelemalla esimerkiksi sitä, kuinka suuri osa lisääntymiskäisistä koirista käytetään jalostukseen sekä miten läheistä sukua jalostuskoirat ovat keskenään.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyt koirat (koiran syntymävuosi suluissa)

Uros	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä				
	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Lonkka-kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä	KAER-kokeessa esitettyjä
QUAERET PIAF DAMA KRKONOSE (2011)	4	30	40,00 %	3	16	4	30	7	18	2
KHYANNES ALCAZAR (2019)	2	17	22,67 %	0	0	2	17	6	10	7
KHYANNES HOUURRICANE (2021)	2	14	18,67 %	0	0	2	14	1	7	0
KHYANNES ITON (2013)	1	9	12,00 %	2	20	1	9	4	3	0
KHYANNES PAR EXCELLENCE (2016)	1	5	6,67 %	2	13	1	5	3	1	1

Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä				
	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Lonkka-kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä	KAER-kokeessa esitettyjä
LEPÄNOJAN DIAMANT HOPE (2019)	2	20	26,67 %	0	0	2	20	2	9	3
ALMA RANCZO MYSLIWEGO (2012)	2	15	20,00 %	3	21	2	15	7	6	1
STONEMEADOW'S AURELIA (2019)	2	13	17,33 %	0	0	2	13	5	9	3
STONEMEADOW'S NOUNOU (2016)	2	13	17,33 %	2	13	2	13	5	5	1
WILDJANE'S CHÂTEAU D'YQUEM (2014)	1	7	9,33 %	3	16	1	7	2	5	1
NAOMI DU RUISSEAU DE MONTBRUN (2017)	1	7	9,33 %	0	0	1	7	0	4	0

Lähde: Kennelliitto/koiranet 29.9.2025

Kumulatiivista prosenttia ei ole tässä JTO:ssa huomioitu, koska pienellä rodulla yhden uroksen ainoa pentue, jossa syntyi viisi pentua, antaa prosentiksi täydet sata. Olennaisempaa on tarkastella koko kotimaisen kannan keskinäistä sukusiitosastetta.

Jalostuksessa käytetyt yhdistelmät

Jalostukseen on vuosina 2016–2025 on käytetty yhteensä 5 urosta ja 6 narttua (taulukko 3). Uusintayhdistelmiä ei ole tarkastelujaksolla tehty.

Taulukko 3. Käytetyt yhdistelmä 2016–2025 (suluissa koiran terveystulokset)

Uros	Narttu	Pentueita	Pentuja	Lonkka kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä	KAER-kokeessa esitettyjä
QUAERET PIAF DAMA KRRKONOSE (B/B 0/0)	WILDJANE'S CHÂTEAU D'YQUEM (A/A 0/0)	1	7	2	5	1
	NAOMI DU RUISSEAU DE MONTBRUN (ei tutkittu)	1	7	0	4	0
	LEPÄNOJAN DIAMANT HOPE (C/D 0/0)	1	10	2	6	0
	ALMA RANCZO MYSLIWEGO (ei tutkittu)	1	6	3	3	1
KHYANNES ITON (ei kuvattu)	ALMA RANCZO MYSLIWEGO (ei tutkittu)	1	9	4	3	0
KHYANNES PAR EXCELLENCE (E/E 0/0 LTV1)	STONEMEADOW'S NOUNOU (A/A 0/0)	1	5	3	1	1
KHYANNES ALCAZAR (A/ 0 ulkomaiset tulokset)	STONEMEADOW'S AURELIA (B/B 0/0)	1	7	4	6	3
	LEPÄNOJAN DIAMANT HOPE (C/D 0/0)	1	10	0	3	3
KHYANNES HOURRICANE (A/A 0/0)	STONEMEADOW'S AURELIA (B/B 0/0)	1	6	1	3	0
	STONEMEADOW'S NOUNOU (A/A 0/0)	1	8	2	4	2

Lähde: Kennelliitto/koiranet 29.9.2025

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Suomen auvergnoisejoja kanta on pieni ja rodun asema maassa marginaalinen. Vuosittain syntyy tyypillisesti vain 0–2 pentuetta. Pieni kokonaismäärä ja rajallinen määrä jalostukseen käytettyjä uroksia ja narttuja lisäävät riskiä, että yksittäisten koirien geneettinen vaikutus nousee suhteettoman suureksi ja tietyt sukulinjat korostuvat liikaa. Rodun terveyden ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että geneettinen pohja on mahdollisimman laaja. Tämä tarkoittaa, että mahdollisimman montaa jalostuskelpoista yksilöä tulisi käyttää jalostukseen, käyttö-, terveys- ja luonne ominaisuuksista tinkimättä, ja että kannan tulisi koostua pääosin koirista, jotka eivät ole keskenään sukua.

Populaatiogeneettisesti yhden koiran pentumäärä tulisi pitää lähellä 14 pentua eli noin kahta pentuetta, ja toisen polven jälkeläismäärän suositeltava yläraja on kaksinkertainen ensimmäisen polven jälkeläisiin verrattuna. Tämä edellyttää, että jokaisen koiran tarve lisääntyä harkitaan huolellisesti, mutta antaa myös mahdollisuuden seurata jälkeläisten näyttöjä populaatiogeneettisesti kestäväällä tasolla. Suomen kanta on lisäksi riippuvainen ulkomailta tuotavista koirista, mutta tuonteja valittaessa on huomioitava niiden sukulaisuudet kotimaiseen kantaan, sillä läheistä sukua olevat koirat eivät merkittävästi laajenna jalostuspohjaa.

Kaiken kaikkiaan jalostuksessa on tärkeää välttää liiallista sukusiitosta, pyrkiä käyttämään mahdollisimman monia eri yksilöitä ja kantaa seurata systemaattisesti, jotta rodun monimuotoisuus ja elinvoima Suomessa voidaan turvata. Urosten omistajilla on tässä keskeinen vastuu populaation kehityksestä, sillä heidän päätöksensä vaikuttavat suoraan jalostuspohjan kestävyteen.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tällä hetkellä Suomen populaatiossa tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat yksittäisten koirien liiakäyttö. Tuonneissa olisi hyvä huomioida, että tuontikoirat eivät olisi kovin läheistä sukua jo Suomessa oleville koirille.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmässä Auvergnenseisojan kuvaillaan olevan lempeä, omistajaansa hyvin kiintyvä, älykäs ja kuuliainen. Koulutus on ennen kaikkea luontaisten ominaisuuksien kehittämistä. Hajuasti on voimakas. Soveltuu hyvin elämään perheessä. Hylkääviä luonteenpiirteitä ovat aggressiivisuus tai arkuus.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäis tilanteissa

Seisojan luonneominaisuuksien ensimmäinen ja tärkein lähtökohta on, ettei ole hyvää metsästyskoiraa ilman hyvää luonnetta. Tavoiteltavan luonteen profiili on rodunomaisen käyttötarkoituksen mukainen.

Auvergnenseisojan tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä, hyväntahtoinen ja helppo koulutettava. Kaikenlainen arkuus, impulssiivisuus, hermostuneisuus ja aiheeton aggressiivisuus ovat vakavia virheitä. Koirat eivät saa olla arkoja tai epäluuloisia ja niiden toimintakyvyn pitäisi myös yllättävissä tilanteissa palautua kohtuudella. Myös eriasteinen ääniarkuus on vakava virhe. Ihmisiä kohtaan auvergnenseisojan tulee olla ystävällinen ja avoin. Vaikka auvergnenseisoja on luonteeltaan erittäin miellyttävä, lempeä ja usein lapsiperheeseen sopiva, rodunomaiseen luonteeseen kuuluu myös energisyys ja toimeliaisuus, jonka vuoksi se tarvitsee paljon liikuntaa ja toimintaa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Suomen kannassa on joitakin luonteeltaan varautuneita tai eriasteisista arkuuksista kärsiviä yksilöitä, joista tiedot on saatu omistajille tehdyn kyselyn avulla¹. KAER- pöytäkirjoissa on seuranta-aikana yhden koiran osalta kirjattu merkintä häiritsevästä äänekkyydestä ja yhden koiran osalta laukaisuarkuudesta. Pääosin rodun yksilöt, jotka ovat jalostustarkastettuja, ovat luonteeltaan rotumääritelmän mukaisia. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Luonnetesti, MH-luonnekuvaus ja muu luonneominaisuuksien seuranta

Luonnetesti

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, jossa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luokse päästävyvyydestä ja kovuudesta/pehmeystestä, sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran mahdollisesta taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota. Luonnetestissä saadaan

¹ kysely liitteenä

tietoa koira yksilön käyttäytymisestä sille suoritettujen erikoiskokeiden kautta. Saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, tietoa voi verrata rodun omaan luonne profiiliin ja tietoa voi käyttää jalostus yhdistelmiä suunniteltaessa. (lähde: lyhennelmä, Suomen Kennelliitto)

Vuosien 2016-2025 aikana on 2 koiraä käytetty Kennelliiton luonnetestissä. Vähäiset käynnit ovat pitkältä aikaväliltä, joten niiden perusteella ei voi tehdä johtopäätöksiä.

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaus Tuloksia rodullain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenomaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanne luonne kuvaan verrattuna. MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymis reaktiota, joista kerätään aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaus Tuloksia rodullain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. (lähde: lyhennelmä, Suomen Kennelliitto)

Rotujärjestön KAER-kokeet, vesityökoe ja jalostuskatselmukset

Kennelliiton jalostusstrategian mukaan rodunomaisen käytön pitäminen yhtenä jalostuskriteerinä edesauttaa useimmissa tapauksissa sekä koirien tasapainoisen käyttäytymisen että terveen rakenteen säilymistä. Pitkäjänteinen ja menestykseäs toimiminen henkisesti ja fyysisesti rasittavassa työssä on yleensä riittävä mittaustulos yksilön käyttäytymisestä ja terveydentilasta. Rotujärjestö Saksanseisojakerho ry mittaa koirien luonnetta vesityö- ja KAER-kokeissa sekä jalostuskatselmusten yhteydessä. Tulos kirjataan ylös koepöytäkirjaan tai arvostelulomakkeeseen.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Auvergnenseisoja on luontaisesti ohjaajaansa yhteyttä pitävä ja monipuolinen metsästyskoira, joka sopeutuu erilaisiin maastoihin. Sen vahvuudet korostuvat erityisesti haastavissa olosuhteissa, joissa rodun metsästysinto, toimintakyky ja oppimiskyky tekevät siitä luotettavan kumppanin erilaisiin metsästystapoihin.

Rodulla on luontainen taipumus sekä noutoon että seisontaan, ja sitä voidaan kouluttaa sekä erikoistuneeksi että monipuoliseksi käyttökoiraksi. Taloudellinen, energiatehokas ravi ja hieman keinahteleva laukka antavat koiralle huomattavan kestävyden. Askel on lyhyt mutta tiivis, mikä auttaa jaksamaan pitkiä maastopäiviä. Laukka vaihtuu tarvittaessa raviin tiheässä kasvillisuudessa, esteillä tai hajua tarkistaessa.

Auvergnenseisoja työskentelee oma-aloitteisesti mutta hallitusti. Sen hakukuviot ovat keskikokoiset, ja koira muuttaa hakusyvyyttä ja -leveyttä maaston rakenteen mukaan. Lyhyet maavarmistukset ovat osa rodun normaalia työskentelyä, kun taas jatkuvaa maavainuista etenemistä ei pidetä rodulle tyypillisenä. Rodun hajutyöskentely on tarkkaa ja keskittynyttä, ja sen tapa selvittää riistan jälkiä on huolellinen.

Seisonta on varma ja johdonmukainen. Asento vaihtelee riistalajin, maaston ja hajun havaitsemistavan mukaan, korkeasta ja ojentuneesta aina matalampaan ilmaisuun. Koiralla on myös luontaiset nouto-ominaisuudet, ja sen riistankäsittely on yleensä maltillista ja varovaista.

Luonteeltaan auvergnenseisoja on yhteistyöhaluinen, pehmeä ja helposti koulutettava, kun sitä ohjataan koiran omaa luonnetta tukien. Sen käytännöllinen, älykäs ja tehokas tapa työskennellä tekee siitä sekä miellyttävän perheenjäsenen että toimivan työkoiran.²

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Auvergnenseisoja on älykäs ja monipuolinen metsästyskoira, joka sopeutuu erilaisiin maastoihin ja olosuhteisiin. Suomessa sitä käytetään pääasiassa seisovana lintukoirana, mutta myös noutoon ja jäljestämiseen erityisesti haavoittuneen riistan kohdalla. Koiran erinomainen hajuaisti ja tarkka maaston lukutaito tekevät siitä luotettavan kumppanin erilaisiin metsästys tilanteisiin.

Rodun haku on harkittua ja perusteellista: vauhti ei ole tärkeintä, vaan hakukuviot, maaston peittävyys ja tuloksellisuus. Auvergnenseisojan työskentely on taloudellista ja kestävä, mikä mahdollistaa pitkät metsästyspäivät ilman, että tarkkuus tai innokkuus kärsii. Oma-aloitteinen mutta hallittu eteneminen, riistalle pyrkivä asenne ja varma seisonta ovat rodun keskeisiä piirteitä.

Jalostuksessa tulisi korostaa metsästysintoa ja työskentelymotivaatiota: vähäisiä työskentelyhaluja omaavia koiria ei tulisi käyttää. Luontaiset nouto- ja seisonta ominaisuudet, tarkka hajuaisti ja harkittu haku ovat ominaisuuksia, joita ei voi koulutuksella korvata, joten niitä on vaalittava. Jalostukseen kannattaa valita koiria, jotka ylittävät rodun keskitasaisen käyttökyn.

Luonteeltaan auvergnenseisoja on yhteistyöhaluinen, sosiaalinen ja helposti koulutettava. Rodun erityispiirteisiin kuuluu harkittu ja älykkäästi ohjattu haku – ei maavainuista puurtamista tai juoksemista vain juoksemisen riemusta – sekä varma seisonta ja huolellinen riistankäsittely. Kasvattajien tehtävä on vaalia näitä rodunomaisia piirteitä, jotka eivät aina näy kokeissa tai työ arvioissa.

Vaikka Suomessa auvergnenseisojen kanta on pieni, noin 60–80 koiraa, joista osa on aktiivisessa metsästyskäytössä. Rodun monipuolisuus ja käytännöllinen työskentely tekevät siitä sekä miellyttävän perheenjäsenen että tehokkaan kumppanin metsässä.

Kanakoerien erikoiskoe (KAER)

Kanakoerien erikoiskokeet ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoa koirien metsästysominaisuuksista kanakoerien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa arvioidaan koirien kykyä löytää ja käsitellä riistaa luonnon olosuhteissa. Kokeita järjestetään pelto-, metsä- ja tunturimaastoissa. Vesi- ja jälkityökokeet järjestetään yleensä erillisenä kokeena, joissa arvioidaan koiran kykyä vesinoutoon ja laahausjäljen suorittamiseen. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

KAER-kokeessa koeloukkia on kolme. Nuorten luokkaan (NUO) saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9kk ja on enintään 24kk. Avoimeen luokkaan (AVO) saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan. Voittajaluokkaan (VOI) osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa.

² Ranskan Auvergnenseisoja kerho

Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta 1., 2. ja 3. palkintoa (esim. AVO 2) kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa (NUO) ja avoimessa luokassa (AVO), koiran on saatava hyväksyty arvosana hausta ja riistatyöstä. Nuorten luokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnyntäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskyykyyn.

Tullakseen palkituksia AVO 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksyty arvosana jokaisesta osasuorituksesta ja sillä on oltava vähintään kaksi (2) hyväksytyä riistatyötä.

Tullakseen palkituksi voittajaluokassa (VOI) koiran on saatava hyväksyty arvosana jokaisesta osasuorituksesta.

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet.

Maasto-osuudessa ylituomari arvioi koiran haun tuloksellisuutta sekä mm. juoksuvauhtia, tuulenkäyttöä, maastonpeittävyyttä, laajuutta, yhteistyötä ja metsästyshalua.

Riistatyötapahtumassa arvioidaan mm. seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, eteneminen, paikallistaminen, ja käyttäytyminen riistan karkottuessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Lisäksi kirjataan, jos koiran luonteessa on huomauttamista, esim. jos se on vihainen muille koirille ja ihmisille, hätyyttää kotieläimiä ja poroja, on paukuarka tai äänтелеe häiritseväsi kokeen aikana.

Lisäksi KAER kokeeseen kuuluu kaikissa luokissa vesityö osuus ja voittaja luokassa jälkityö.

Lisää tietoa KAER kokeista ja niiden säännöistä: <https://www.saksanseisojakerho.fi/kokeet/>

Taulukko 4. Auvergnenseisojien koekäynnit Suomessa 2016–2025

AVO										
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
AVO1										
AVO2										
AVO3										
AVO0	1									
AVO-										
Yhteensä AVO	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NUO										
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
NUO1										
NUO2			1		1					
NUO3			1			2				
NUO0	4	4	3	1	1			1		
NUO-										
Yhteensä NUO	4	4	5	1	2	2	0	1	0	0
Yhteensä (AVO+NUO)	5	4	5	1	2	2	0	1	0	0

Lähde: Kennelliitto/koiranet 29.11.2025

Tarkastelujaksolla 2016–2025 auvergnenseisojien osallistuminen käyttökokeisiin on ollut Suomessa erittäin vähäistä. Vuosina 2016–2019 rodulla ei ollut lainkaan koekäyntejä, lukuun ottamatta yhtä NUO0-suoritusta vuonna 2018. Koetoiminta käynnistyi uudelleen vuonna 2020 kahdella nuorten luokan (NUO) suorituksella. Vuonna 2021 kirjattiin kaksi NUO-suoritusta, vuonna 2022 yksi, vuonna 2023 viisi, vuonna 2024 neljä ja vuonna 2025 toistaiseksi viisi suoritusta. Yhteensä tarkastelujaksolla kirjattiin 20 koekäyntiä.

Valtaosa kaikista suorituksista on sijoittunut nuorten luokkaan. Avoimeen luokkaan (AVO) on osallistuttu koko kymmenvuotiskauden aikana vain kerran, vuonna 2025, jolloin kirjattiin yksi AVO0-tulos. On huomioitava, että siirtyminen avoimeen luokkaan tapahtuu koiran iän, ei koetulosten perusteella, joten avoimen luokan vähäinen käyttö kuvastaa ennen kaikkea koirien vähäistä esittämistä kokeissa niiden täytettyä kaksi vuotta.

Koetuloksista suurin osa on ollut NUO0-tuloksia. NUO2- ja NUO3-tuloksia on saavutettu yksittäisiä vuosina 2020, 2021 ja 2023. Palkintosijoille (AVO1–AVO3) ei ole tarkastelujaksolla ylletty kertaakaan.

Tarkastelujakson aikana Saksanseisojakerhon tietokannasta löytyvistä KAER-pöytäkirjoista löytyy tietoa kokeista koirakohtaisesti. Koekertomuksissa esille nousee toistuvasti hallinnan puute riistatilanteissa sekä puutteelliset nouto-ominaisuudet sekä maalla että vedessä. Asiaa tulisikin tarkastella seuraavan tarkastelujakson aikana, että onko kyse puutteellisesta koulutuksesta vai rodun koulutettavuudesta.

Taulukko 5. Auvergnenseisojan käyttöominaisuuspisteet

	Rodun keskiarvo (uusi)	Rodun keskiarvo (vanha)
HAKUVAUHTI:	3	2,6
HAKUTEKNIikka:	2,6	2,3
VAINUAMISTAPA:	3,7	2,7
SEISONTAHERKKYYS	2,5	3
ETENEMINEN	3	3
KÄYTTÄYTYMINEN RIISTAN KARKOTTUESSA:	2,5	3
NOUTOHALUKKUUS:	2,1	4,5
YHTEISTYÖ:	3,3	3,1
METSÄSTYSHALU:	3,2	3,1

Lähde: saksanseisojakerhon tietokanta

(Rodun keskiarvo (vanha): Koetulosten keskiarvo ominaisuuksista, joiden arvo on suurempi kuin 0. Johtuen aikaisemman järjestelmän tallennustavasta, tietokantaan on ominaisuuksien kohdalla tallennettu aina arvoksi 0, vaikka kyseistä ominaisuutta ei ole voitu arvostella. Laskettu tuloksista ennen koekautta 2021.

Rodun keskiarvo (uusi): Koetulosten keskiarvo ominaisuuksista koekaudesta 2021 nykypäivään. Keskiarvo lasketaan ja päivitetty automaattisesti kerran viikossa.)

Jalostustarkastukset

Junkkari

Junkkari on alle 24 kuukauden ikäisille koirille tarkoitettu jalostuskatselmus, jossa arvioidaan sekä koiran ulkomuoto että käyttöominaisuudet. Käyttöarviointi tehdään NUO-luokassa KAER-tuomarin toimesta. Junkkari mahdollistaa nuorten koirien luontaisten ominaisuuksien arvioinnin ennen pitkäaikaisen koulutuksen vaikutusta ja tuottaa jalostuksen kannalta puolueetonta, yhtenäisesti kerättyä tietoa.

Tarkastelujaksolla 2016–2025 auvergnenseisojia on osallistunut Junkkari-kokeeseen yhteensä 12 koiraa. Käyttöarvostelun (NUO-luokan) tulokset ovat olleet vaatimattomia: 11 koiraa on saanut NUO0-tuloksen ja yksi koira NUO3-tuloksen. NUO1- tai NUO2-tuloksia ei ole saavutettu tarkastelujaksolla, mikä korostaa sitä, että rodun nuorten koirien käyttöominaisuuksia ei ole vielä saatu laajemmin esiin Junkkari-katselmuksissa.

Ulkomuotoarvostelujen perusteella rodun rakenne ja tyyppi ovat olleet pääosin hyvällä tai erinomaisella tasolla. Suurimmalle osalle koirista on myönnetty ERI- tai EH-palkinto, yksittäisiä H-arvosteluja lukuun ottamatta. Ulkomuodollinen taso voidaan arvioida tasaiseksi, vaikka tarkastelujakson loppupuolella on nähtävissä lievää vaihtelua palkintotasossa.

Junkkari on jalostuksen kannalta erityisen tärkeä, koska se tarjoaa puolueettoman KAER-tuomarin tekemän arvion nuoren koiran käyttöominaisuuksista. Pienen populaation vuoksi jokaisella saadulla tuloksella on suuri merkitys koko rodun jalostukselle.

Yhteenveto käyttö- ja koeominaisuuksista

Käyttökokeilla on keskeinen merkitys rodun jalostuksessa, sillä niiden kautta saadaan objektiivista, vertailukelpoista ja puolueetonta tietoa koirien käyttöominaisuuksista. Erityisen tärkeää jalostuksen näkökulmasta on se, että koirat saavat arvostelun ulkopuoliselta ja koulutetulta asiantuntijalta, tässä tapauksessa KAER-tuomarilta. Ilman puolueetonta koearvostelua jalostus perustuu väistämättä yksittäisten omistajien omiin havaintoihin, jotka eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Nykyinen koekäyntimäärä on kuitenkin niin vähäinen, ettei se mahdollista riittävän kattavaa kuvaa rodun käyttöominaisuuksien tasosta Suomen kannassa. Tämä vaikeuttaa jalostusvalintoja silloin, kun tavoitteena on käyttöominaisuuksien järjestelmällinen kehittäminen ja rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen säilyttäminen.

Rodun tulevaisuuden kannalta olisi erittäin tärkeää lisätä auvergenseisojien osallistumista käyttökokeisiin sekä nuorten, että avoimen luokan osalta, jotta jalostusta voidaan ohjata luotettavan ja monipuolisen käyttöominaisuustiedon pohjalta.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Kotioiloissa auvergenseisoja on lempeä, kuuliainen ja se yleensä soveltuu elämään lapsiperheen arjessa. Omistajille tehdyn kyselyn perusteella joitain käytöshäiriöitä kuitenkin on havaittavissa. Kuitenkin tulee huomioida että kyselyn lisäksi käytöshäiriöistä tai niiden laajuuksista ei ole luotettavaa dataa ja kyselyn vastaukset ovat myöskin omistajien näkemyksiä eikä näin ollen objektiivinen näkemys rodun kokonaiskuvasta luonteen osalta.

Lisääntymisen suhteen ei tarkastelujakson aikana ole tullut tietoon ongelmia tai poikkeavuuksia.

Lähde: Auvergenseisojien omistajille tehty kysely (liitteenä)

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Auvergnenseisoja on luonteeltaan yhteistyöhaluinen, älykäs ja sopeutuva metsästyskoira. Suurimmaksi osaksi rodun käyttäytyminen on tasapainoista, mutta jalostuksen ja kasvatuksen näkökulmasta on havaittu muutamia keskeisiä haasteita.

Suomen kannassa on muutamia omistajien kyselyssä ilmoittamia ihmisille arkoja (7/34) ja muutamia yksittäisiä ääniherkkiä yksilöitä (6/34) sekä yksi koetilanteessa häiritsevän äänekkäästi käyttäytyvä yksilö, Muutamalla koiralla ilmoitettiin esiintyvän eroahdistusta (4/34), remmirähinää (4/34) sekä levottomuutta (4/34). Vaikka määrä ei ole hälyttävä ja koskee vain yksittäisiä yksilöitä, jalostuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota niin jalostukseen käytettävien yksilöiden kuin niiden lähisukulaisten luonteeseen ja hermorakenteeseen. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rodulla ei ole PEVISA - ohjelmaa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta sen yleisyys vaihtelee roduittain. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koira ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää jalostuskieltoon.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Saksanseisojilla suositellaan ainoastaan lonkistaan terveiden koirien käyttöä jalostukseen niin, että kahta B lonkkaistakaan ei yhdistettäisi.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyörästynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali/ rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset. Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Norbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon 24 koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko. (www.kennelliitto.fi, ELT Anu Lappalainen, 30.9.2013)

Taulukko 6. Auvergneseisojien lonkkakuvaustilastot

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2016	7	2	0	0	0	0	2
2017	1	0	0	0	0	0	0
2018	7	0	0	0	0	0	0
2019	15	0	4	1	1	1	7
2020	16	0	2	3	0	0	5
2021	1	1	0	0	0	0	1
2022	9	0	2	1	1	0	4
2023	19	1	0	2	0	0	3
2024	9	0	2	1	0	0	3
2025	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	84	4	10	8	2	1	25

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2016	29 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2017	0 %					
2018	0 %					
2019	47 %	0 %	57 %	14 %	14 %	14 %
2020	31 %	0 %	40 %	60 %	0 %	0 %
2021	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2022	44 %	0 %	50 %	25 %	25 %	0 %
2023	16 %	33 %	0 %	67 %	0 %	0 %
2024	33 %	0 %	67 %	33 %	0 %	0 %
2025	0 %					
Yhteensä	30 %	16 %	40 %	32 %	8 %	4 %

Lähde: Suomen Kennelliitto ja Koiranet

Vuosina 2016–2025 syntyneistä koirista (84 koiraa) on lonkka kuvattu ainoastaan 25 koiraa (30%).

Rodun lonkkakuvausprosentti on siis heikko. Kattavan ja vertailukelpoisen tiedon saamiseksi jalostusta varten on suositeltavaa, että lonkkakuvausprosenttia pyritäisiin nostamaan. On suositeltavaa, että koiran jälkeläisiä lonkkakuvataan ennen kuin koiraa käytetään jalostukseen useampia kertoja.

Kynnärnivelen kasvuhäiriöt

Kynnärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kynnärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kynnärpään uloke (processus anconaeus). Kynnärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kynnärnivelen kasvuhäiriöksi. Kynnärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kynnärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten

suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelissä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös. Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä.

Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koira yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä. Suomessa kyynärnivelen arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksi (BLUP-indeksi) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

0	Ei muutoksia.
1	lievät muutokset Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2mm vahvuuteen saakka).
2	kohtalaiset muutokset Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia varttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta.
3	voimakkaat muutokset Edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus.

Taulukko 7. Auvergnenseisojien kyynärkuvaus tilastot

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2016	7	2	0	0	0	2
2017	1	0	0	0	0	0
2018	7	0	0	0	0	0
2019	15	6	1	0	0	7
2020	16	3	2	0	0	5
2021	1	1	0	0	0	1
2022	9	3	0	0	0	3
2023	19	3	0	0	0	3
2024	9	3	0	0	0	3
2025	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	84	21	3	0	0	24

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2016	29 %	100 %	0 %	0 %	0 %
2017	0 %				
2018	0 %				
2019	47 %	86 %	14 %	0 %	0 %
2020	31 %	60 %	40 %	0 %	0 %
2021	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %
2022	33 %	100 %	0 %	0 %	0 %
2023	16 %	100 %	0 %	0 %	0 %
2024	33 %	100 %	0 %	0 %	0 %
2025					
Yhteensä	29 %	88 %	12 %	0 %	0 %

Lähde: Suomen Kennelliitto ja Koiranet

Vuosina 2016-2025 syntyneistä koirista (84 koiraa) on kyynärkuvattu 24 koiraa (29%) ja kyynärvika prosentti (tulos 1,2 tai 3) on 12% (3 koiraa)

Kyynärnivelen kasvuhäiriöitä on todettu muutamalla koiralla. Riski on hyvä huomioida etenkin jalostusyhdistelmiä valitessa. Tämän vuoksi on suositeltavaa, että lonkkakuvausten yhteydessä kuvataan myös vähintään kyynär- ja tarvittaessa myös olkanivelet.

Rodun kuvausprosentti on heikko ja jatkossa olisi hyvä saada kuvattujen yksilöiden määrää nostettua.

Olkanivelen osteokondroosi

Taipumus olkanivelen osteokondroosiin (OCD) on selvästi perinnöllinen. OCD:n puhkeaminen tulee näkyviin ontumisena 5-7kk iässä. Vaurio näkyy röntgenkuvassa olkavarren nivelpinnan takakaassa kuoppamaisena. Osteokondroosissa nivelruston alainen luutuminen on häiriintynyt, minkä seurauksena nivelrusto menettää alla olevan luun tuen, paksuuntuu ja sen ravitsemus häiriintyy, rusto irtoaa kielekemäisesti tai irtokappaleena normaalissa rasituksessa. Seurauksena on usein tulehdus, jota koira oireilee kivulla

(ontuminen), ja usein nivelrikko. Nivelruston rapautumisvaiheessa syntyvä irtokappalemuoto on osteokondroosin dissecans-muoto. Nykykäsityksen mukaan alttius osteokondroosin kehittymiseen periytyy polygeenisesti eli monen geenin välityksellä. Ympäristötekijöillä katsotaan olevan suurempi vaikutus osteokondroosin kuin lonkkaniveldysplasian kehittymiseen. Osteokondroosin kehittymiseen altistavana tekijänä on luuston nopea kasvu, jota liian runsas ruokinta vielä tehostaa. Liian runsas liikunta on usein mukana. Olkanivelen ruston irtoaminen on korjattavissa leikkauksella, jonka jälkeen koira yleensä kestää normaalissa metsästyskäytössä. Olkanivelen luutumishäiriöitä sairastanutta ja sen vuoksi hoidettua koira ei tule käyttää jalostukseen.

Tarkastelujaksolla OCD kuvattuja auvergenseisojia on 7 joista kaikilla olkanivelet on todettu terveiksi.

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällä otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluun ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, 28 normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 (L8) tai 6 (L6) lannenikamaa. L8 eli lumbalisaatio tarkoittaa että ristiluun 1. nikama on muodoltaan lannenikama ja L6 (sakralisaatio) tarkoittaa, että 7. lannenikama on muodoltaan ristinikama. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se toteamiseen tarvitaan sekä rinta- ja lannerangan sivusuunnassa otetut röntgenkuvat. Lannerankakuvassa tulee näkyä koko ristiluun alue.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharranne (S1-S2)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6-8 lannenikamaa

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa.

Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa.

Taulukko 8. Auvergnenseisojien LTV tilastot

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	
LTV 0	2	0	1	4	3	2	12
LTV 1	2	0	1	0	0	0	3
LTV 2	0	0	0	0	0	0	0
LTV 3	0	0	0	0	0	0	0
LTV 4	0	0	0	0	0	0	0
	4	0	2	4	3	2	15

Tarkastelujaksolla on LTV kuvattuja koiria yhteensä 15 koiraa joista LTV1 tuloksen on saanut 3 koiraa. LTV 2-4 ei ole yhtään kappaletta.

Cherry eye eli kirsikkasilmä

Kolmannen silmäluomen eli vilkkuluomen tyvessä sijaitsevan kyynelrauhanen ”esiin pullahdus” on usein nuorilla koirilla (3 kk-1v) esiintyvä perinnölliseksi oletettu silmänsairaus. Rauhasen tyven sidekudoksen heikkous mahdollistanee rauhasen esiintulon. Esille tultuaan rauhanen usein ärtyy ja muuttuu entistä turpeammaksi ja punaisemmaksi, muistuttaen tällöin kirsikkaa.

Hoitona on esiin pullahtaneen rauhasen mikrokirurginen ”paikalleen taskutus”. Tällöin sen toiminta (kyynelen erityys) jatkuu normaalisti. ”Pullahtanutta” rauhasta ei tule poistaa, sillä se altistaa potilaan myöhemmin kuivasilmäisyydelle. Cherry eye -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

Cherry-eye diagnoosin saaneita koiria on auvergnenseisojissa omistajien vapaaehtoisen ilmoituksen mukaan 3kpl tarkastelujaksolla. Näistä olisi syytä ilmoittaa Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnalle ja ottaa huomioon jalostusvalinnoissa kennelliiton ohjeiden mukaisesti.

Kivesvika

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespussiin, tai kivekset ovat laskeutuneet mutta muuten kooltaan/rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset puuttuvat) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives puuttuu) uros on yleensä siitoskykyinen. Kivesvika on perinnöllinen, mutta periytymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päätyneet erilaisiin arvioihin periytymismallista. Todennäköisesti kyseessä on monigeeninen periytyminen. Nartut eivät voi luonnollisestikaan kärsiä kivesviasta, mutta voivat

periyttää sitä pentuihinsa. Vika voidaan todeta kuitenkin ainoastaan urospentujen ilmiössä. Tavallisimmin kivekset ovat laskeutuneet noin seitsemän viikon iässä tai viimeistään 6 kk:n ikään mennessä.

Myös kivesvikaisista koirista olisi syytä ilmoittaa Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnalle ja ottaa huomioon jalostusvalinnoissa kennelliiton ohjeiden mukaisesti.

Rodun terveys ja tilanne ulkomailla

Auvergnenseisojan terveystutkimuksista eri maissa on saatavilla vain rajallisesti tietoa, ja ulkomaisten rodun edustajien tilanteen kokonaiskuvan luominen on haastavaa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 9. Auvergnenseisojien kuolinsyyt

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	2 vuotta 4 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 9 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	1 vuotta 3 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	5 vuotta 8 kuukautta	1
Sydänsairaus	13 vuotta 11 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 3 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 6 kuukautta	2
Kaikki yhteensä	6 vuotta 2 kuukautta	10

Lähde: Koiranet 9.12.2025

Yleisimmistä kuolinsyistä tulee ottaa huomioon, että kuolinsyiden ilmoittaminen on vapaaehtoista ja kerätty data ei anna täysin oikeaa päätelmää koirien kuolinsyistä.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko vuosina 2016-2025 syntyneissä pentueissa on ollut 7,4 (kts taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit)

Rodulla ei ole tarkastelujakson aikana tullut esille ongelmia astumisen, tiinehtymisen, synnytyksen, pentujen hoitamisen tai pentukuolleisuuden suhteen.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Auvergnenseisojan rotumääritelmä ei sisällä sellaisia liioiteltuja tai epäterveiksi luokiteltavia anatomisia piirteitä (Kennelliiton epäterveiden piirteiden lista), jotka altistaisivat koiria lisääntymisongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Auvergnenseisojan terveys Suomessa vaikuttaa kokonaisuutena hyvältä, mutta rodun suurin haaste on pieni populaatio ja alhaiset tutkimusmäärät, jotka rajoittavat todellisen terveysprofiilin arviointia. Lonkat on kuvattu 30 %:lta ja kyynärät 29 %:lta koirista, mikä ei riitä riskien luotettavaan seurantaan. Kuvatuissa koirissa esiintyy yksittäisiä HD- ja ED-muutoksia, mutta määrät ovat pieniä. LTV1 on todettu kolmella koiralla, eikä vakavampia muutoksia ole havaittu. OCD:tä ei ole todettu kuva-aineistossa. Silmänsairauksista on raportoitu muutamia cherry eye -tapauksia, ja kivesvikaa esiintyy yksittäisillä uroksilla. Lisääntymisessä ei ole havaittu merkittäviä ongelmia: pentuekoko on keskimäärin 7,4 ja emojen synnytys sekä pentujen elinvoima ovat normaalilla tasolla. Rodun terveyden varmistamiseksi keskeistä on kuvausprosenttien nosto, terveystiedon systemaattinen kerääminen sekä tuontikoirien terveystietojen aktiivinen seuranta.

4.4 Ulkomuoto

Auvergnenseisoja on keskikokoinen, elegantti ja selkeästi metsästyskäyttöön jalostettu seisotarotu. Rotumääritelmän keskeisiä piirteitä ovat sopusuhtainen rakenne, selkeä sukupuolileima, riittävä luuston vahvuus sekä kevyen vaivaton askellus, joka mahdollistaa pitkäkestoisen työskentelyn maastossa. Rodulle rotumääritelmän määrittelemä ominainen väritys sekä hillitty ja rauhallinen olemus ovat myös osa kokonaisuutta.

Nykyinen suomalainen auvergnenseisojakanta vastaa kokonaisuutena hyvin rotumääritelmän linjauksia ulkomuodoltaan näyttelytuloksien perusteella tarkastelujaksolla aikana.

Suurimmat vaihtelut liittyvät yksittäisiin koiriin, mutta ne eivät muodosta laajempaa tai huolestuttavaa ilmiötä. Tarkastelujakson aikana on kuitenkin näyttelykertomuksissa ilmennyt jonkin verran mainintoja suorista tai puutteellisista kulmauksista jotka tulisi ottaa huomioon jalostusvalintoja tehdessä.

Rodun rakenne on pääsääntöisesti käyttökelpoinen sille tarkoitettuun metsästystehtävään. Koira on fyysisesti kestävä ja sen liikkeet ovat matkaa tekevät ja taloudelliset.

Kokonaisuutena rodun nykyinen ulkomuoto palvelee hyvin sen alkuperäistä käyttötarkoitusta, mutta tasalaatuisen rakenteen ja liikkeiden ylläpito edellyttää edelleen huolellista jalostusvalintaa sekä riittävän geneettisen vaihtelun turvaamista.

Auvergnenseisojan rotumääritelmä ei sisällä sellaisia liioiteltuja tai epäterveiksi luokiteltavia piirteitä (Kennelliiton epäterveiden piirteiden lista), jotka altistaisivat koiria hyvinvointiongelmille. Rotu on rakenteeltaan luonnollinen ja toimintakykyinen, eikä määritelmä edellytä äärimmäisyyksiä pään, rungon, karvan tai raajarakenteen suhteen.

Auvergnenseisojan rotumääritelmä

KÄYTTÖTARKOITUS: Seisova lintukoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 7 kanakoirat Alaryhmä 1.1 mannermaiset lyhytkarvaiset kanakoirat Käyttökoetulos vaaditaan.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Auvergnenseisoja on erittäin vanha rotu, jota tavattiin Cantalin alueella jo yli kaksi sataa vuotta sitten. Se polveutuu lyhytkarvaisten seisojien yhteisistä esi-isistä, ja on tulosta valinnoista, joihin maltalaisritarit ovat saattaneet olla osallisina. Rotu on metsästäjien itselleen kehittämä, ja sillä on vahva metsästyskoiran omaleimaisuus, jota karvapeitteen väri korostaa.

YLEISVAIKUTELMA: Suoralinjainen ja normaalirakenteinen koira. Vahvarakenteinen ja vankkaluustoinen, ei raskas. Se edustaa tyyppillistä ranskalaista lyhytkarvaista seisojaa, jolle on ominaista liikkeiden keveys ja tyylikäs olemus, jota karvapeitteen kauneus ja harmoniset mittasuhteet korostavat. Koira soveltuu rakenteeltaan liikkumaan pitkiä matkoja joustavasti ja työskentelemään koko päivän hyvinkin vaikeissa maastoissa. Pohjoismainen Kennelunioni Dansk Kennel Klub Hundaræktarfélag Islands Norsk Kennel Klub Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben Svenska Kennelklubben

TÄRKEITÄ MITTASUHEITA

- Runko: rungon pituus (olkanivelestä istuinluun kärkeen) on suunnilleen sama kuin säkäkorkeus.
- Rintakehän syvyys on puolet säkäkorkeudesta
- Pää: kuono on hieman lyhyempi tai yhtä pitkä kuin kallo.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Lempeä, omistajaansa hyvin kiintyvä, älykäs ja kuuliainen. Koulutus on ennen kaikkea luontaisten ominaisuuksien kehittämistä. Hajuaisti on voimakas. Soveltuu hyvin elämään perheessä.

PÄÄ:

Kallon ja kuonon linjat eriyvät hieman etuosaa kohti (lyhytkarvaisen mannermaisen seisojan ominaispiirre). Pää on pitkä ja suhteessa koiran kokoon, nartuilla pää on hieman kevyempi kuin uroksilla. Ylhäältä katsottuna kallon muoto on lähes soikea. Niskakyyhmy on vain hieman erottuva. Kallon leveys poskikaarien kohdalla on sama kuin sen pituus. Kulmakaaret ovat selväpiirteiset.

OTSAPENGER: Kohtuullisen erottuva.

KIRSU: Aina musta, melko suuri ja kiiltävä, sivulta katsottuna kuononselän jatkeena. Sieraimet ovat avoimet.

KUONO-OSA: Suora ja lähes kallon mittainen.

HUULET: Täyteläiset, ylähuuli peittää alahuulen. Suupieli on kuiva, ei taitetta sisäänpäin. Edestä katsottuna huulet korostavat kuonon neliömäisyyttä.

LEUAT / HAMPAAT / PURENTA: Leuat ovat vahvat ja keskenään yhtä pitkät. Hampaat ovat vahvat. Leikkaava tai tasapurenta.

SILMÄT: Melko suuret, soikeat, tumman pähkinänruskeat ja hyvin silmäkuoppiin sijoittuneet. Katse on ilmeikäs, avoin ja lempeä. Silmäluomet ovat hyvin pigmentoituneet, sidekalvoa ei ole näkyvissä.

KORVAT: Melko taakse kiinnittyneet. Koiran ollessa rauhallinen korvat ovat kiinnittyneet kirsusta silmään vedetyn linjan alapuolelle. Kiinnostuneen koiran korvat saattavat nousta tälle tasolle saakka. Korvalehdet ovat hieman sisäänpäin kääntyneet, eivät kiertyneet eivätkä litteät. Nahka on joustavaa ja hieman silkkistä. Korvien kärki on kohtalaisen pyöristynyt. Eteenpäin vedettyinä korvalehtien tulee ulottua kirsuun, ei sen ohi.

KAULA: Melko pitkä ja hieman kaareutunut; sulavasti lapoihin liittyvä. Vähäinen kaulanaluspussi. Kaulan ja pään pituus on suunnilleen sama.

RUNKO

YLÄLINJA: Vakaa ja suora.

SÄKÄ: Erottuva.

SELKÄ: Kapea, tasainen ja lyhyt. Okahaarakkeet eivät ole ulkonevat.

LANNE: Kiinteä, leveä (etenkin nartuilla) ja vain hieman kaareva.

LANTIO: Viisto (35°:n kulmassa selkälinjaan nähden); sarvennaiset ovat erottuvat.

RINTAKEHÄ: Pitkä, syvä, kyynärpäiden tasolle ulottuva, poikkileikkaukseltaan soikea ja alaosaan asti tasaisesti kaareutunut.

ALALINJA JA VATSA: Alalinja nousee loivasti, ei kuroutuneesti, vatsaa kohti. Kupeet ovat leveät, vain hieman sisäänpäin painuneet ja sulavasti lonkkiin liittyvät.

HÄNTÄ: Melko ylös kiinnittynyt, asennoiltaan vaakasuora, sylinterimäinen, ei liian ohut. Typistetään 15 - 20 cm:n pituiseksi. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Typistämätön häntä ulottuu kintereisiin, ei alemmaksi.

RAAJAT:

Rungon kanssa yhdensuuntaiset.

ETURAAJAT YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat pystysuorat.

LAVAT: Vahvat, lihaksikkaat ja vapaasti liikkuvat; viistous on 45° vaakatasoon nähden.

KYYNÄRPÄÄT: Rungon suuntaiset. **KYYNÄRVARRET:** Vahvat ja pitkät, lihaksikkaat ja suorat.

RANTEET: Vahvat, eivät kyhmyiset.

VÄLIKÄMMENET: Lyhyet, sivulta katsottuna hieman viistot.

KÄPÄLÄT: Hieman nk. kissankäpäliä pitemmät, hieman jäniksenkäpäliä lyhyemmät, eivät sisään- eivätkä ulospäin kiertyneet. Kynnet ovat vahvat ja lyhyet, päkiät lujat ja kestävä. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä.

TAKARAAJAT YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat hyvin kulmautuneet ja yhdensuuntaisesti liikkuvat.

REIDET: Lihaksikkaat.

KINTEREET: Kuivat ja selväpiirteiset.

VÄLIJALAT: Lyhyet, eivät koskaan hennot.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpäliä.

LIIKKEET: Keskipitkä askel, mutta tasainen askelrytmi takaa kestävyden, josta koira on tunnettu. Rodunomainen metsästyslaukka on keskipitkää, säännöllistä ja hieman keinuvaa.

NAHKA: Melko ohut ja hieman, ei kuitenkaan liioitellun löysä.

KARVAPEITE

KARVA: Lyhyttä ja kiiltävää, ei liian hienolaatuista eikä koskaan karkeaa.

VÄRI: Musta, jossa vaihtelevasti valkoista väriä. Valkoisten merkkien koon perusteella tunnetaan kaksi muunnosta: päistärökkö ja harmahtava. Tätä eroavaisuutta ei voi käyttää ratkaisemaan kahden samanlaatuisen yksilön paremmuutta. Pää on musta, jossa mieluiten valkoinen kalloon asti jatkuva läsi. Valkoinen väri voi jatkua kuonon sivuille. Pilkkuttunut korva tai pään sivu ei ole virhe.

KOKO

SÄKÄKORKEUS: Kummallekin sukupuolelle sallitaan poikkeama + 2 cm ja - 1 cm. urokset 57 - 63 cm, ihanne 60 cm nartut 53 - 59 cm, ihanne 56 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

- yhdensuuntaiset kuonon ja kallon ylälinjat
- pää liian täyteläinen silmien alta
- näkyvä sidekalvo.

VAKAVAT VIRHEET:

- leikkaavat kuonon ja kallon ylälinjat
- kovera tai kyömy kuono
- liian ylös kiinnittyneet, liian lyhyet, litteät tai liian korkkiruuvimaiset korvat
- riippuvat ja löysät, liian lyhyet huulet; kärkeä kohti kapeneva kuono
- liian kapea eturinta.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET

Luonne:

- aggressiivisuus tai arkuus.

Pää:

- lyhytkarvaisen seisojatyypin puuttuminen
- ylä- tai alapurenta, jossa ylä- ja alaetuhampaiden väliin jäävä rako on yli 1 mm
- kahden välihampaan (P2 ja P3) tai minkä tahansa muun hampaan puuttuminen, mukaan lukien P4-hampaat, P1-hampaiden puuttuminen sallitaan
- sisään- tai ulospäin kiertyneet silmäluomet (entropium tai ektropium) tai jäljet niiden korjauksesta

Raajat:

- takakannukset tai jäljet niiden poistosta Karvapeite:
- täysin musta tai täysin valkoinen väri
- pilkutuksen puuttuminen
- punaruskeat tai "paahtuneen leivän" (fauve) väriset merkit

- lihanvärinen kirsu
- pigmentittömät silmäluomet
- keltaiset ns. petolinnun silmät; keskenään eriväriset silmät

Koko:

- rotumääritelmän antamista mitoista poikkeava säkäkorkeus (sallittu poikkeama + 2 cm ja - 1 cm). Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Taulukko 10. Auvergnenseisojien näyttelykäynnit 2016-2025

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 5-7 kk	0	0	0	0	0	0	0
Pentuluokka 7-9 kk	0	0	0	0	0	0	0
Junioriluokka	67	21	4	0	2	0	94
Nuorten luokka	18	10	1	0	1	0	30
Avoin luokka	48	12	0	0	0	1	61
Käyttöluokka	0	0	1	0	0	0	1
Valioluokka	104	1	0	0	0	0	105
Veteraaniluokka	16	0	0	0	0	0	16
Yhteensä	253	44	6	0	3	1	307

Lähde: Kennelliitto/koiranet 29.11.2025

Tarkastelujakson perusteella voidaan todeta, että ulkomuodollinen tieto on kohtuullisen kattavaa, mutta käyttöominaisuuksia koskeva aineisto ei vielä tällä hetkellä tarjoa riittävästi ohjaavaa tietopohjaa. Käyttökokeisiin osallistumisen lisääminen on siten keskeinen kehityskohde tuleville vuosille.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Auvergnenseisojilla ei ole jalostusentavoiteohjelmaa eikä näin ollen myöskään PEVISA- ohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Tavoite on, että rodun jalostuspohja suomessa olisi mahdollisimman laaja ja geneettisesti monimuotoinen.

Pyritään lisäämään geneettistä pohjaa mahdollisesti käyttämällä ulkomaalaisia koiria jalostukseen, kuitenkin niiden riskit (esim terveys, luonne, käyttöominaisuudet) arvioiden.

Yksittäisen koiran jälkeläismäärä pyritään pitämään maltillisena jotta geneettinen monimuotoisuus saadaan kasvamaan. Ensimmäisen pentueen jälkeen arvioidaan yksilön jälkeläisnäyttö sekä terveyden, käyttöominaisuuksien että ulkomuodon osalta.

Terveys

Tavoite on pitää rodun terveystilanne nykyisellä tasolla tai parantaa. Jalostukseen käytetään koiria, joilla on viralliset lonkka- ja kyynärkuvat ja rodun terveystutkimusten määrää pyritään lisäämään. Terveystietoja kerätään Kennelliiton sekä Saksanseisojakerhon tietokantoihin ja rodun omiin kyselyihin, jotta rodun terveystilanne saadaan paremmin esiin tulevan tarkastelujakson aikana JTO:ssa.

Käyttöominaisuudet

Tavoitteena vahvistaa rodun toimivuutta metsästyskäytössä ja vahvistaa käyttöominaisuuksia. Toivotaan lisää koekäyntejä ja käyttökoetuloksia. Jalostukseen valitaan koiria, jotka osoittavat hyvää hakua, riistankäsittelyä, luontaisia nouto-ominaisuuksia sekä yhteistyökykyä kokeissa. Tämän konkreettisenä mittarina seuraavalla tarkastelujaksolla toimii kaer-koetulokset sekä keskiarvo rodun ominaisuuspisteistä kaer-kokeissa.

Luonne

Tavoitteena säilyttää tasapainoinen, yhteistyöhaluinen ja metsästyskäyttöön sopiva luonne. Luonteen kehitystä seurataan jalostuskatselmuksissa, testeissä ja kokeiden sekä näyttelyiden arvosteluissa.

Tavoitteena on että mahdollisimman moni koira kävisi luonnetta mittaavassa testissä (MH/LTE) jotta luonnetta pystyttäisiin seuraamaan tulevilla tarkastelujaksolla paremmin.

Lisääntyminen

Tavoitteena ylläpitää normaalia lisääntymiskykyä ja varmistaa jalostuskoirien hyvä terveydentila. Mittarina voi käyttää luonnollisia astutuksia, helppoa tiinehtymistä, helppoa synnytystä, pentue kokoja ja vähäistä pentu kuolleisuutta. Kannustetaan kasvattajia olemaan avoimia edellä mainittujen asioiden suhteen.

Ulkomuoto

Tavoitteena säilyttää rotumääritelmän mukainen, metsästyskäyttöön sopiva kestävä rakenne.

Konkreettisenä mittarina toimii jalostukseen käytettäviltä koirilta näyttelyarvostelu tai Saksanseisojakerhon jalostuskatselmus.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Yhdistelmiä suunnitellessa tulisi ottaa huomioon rodun alkuperäinen käyttötarkoitus ja siihen vaadittavat käyttöominaisuudet. Tähän kaer-kokeet ovat paras mittari ja jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla kaer-kokeissa käyneitä. Suositeltavaa olisi, että koiria, joilla on samoja puutteita käyttöominaisuuksissa, ei yhdistettäisi. Tähänkin toimii mittarina kaer-kokeet ja koirakohtaisten koepöytäkirjojen seuraaminen.

Jalostukseen tulisi käyttää A- ja B-lonkkaisia koiria, myös C-lonkkaista voidaan käyttää yhdistäen A-lonkkaiseen koiraan. Edellisestä suosituksesta voitaisiin kuitenkin poiketa kerran, mikäli vanhempien käyttöominaisuuspisteet ovat huomattavasti rodun keskiarvoa paremmat ja näin ollen yhdistelmällä on annettavaa rodulle. Jalostukseen käytettävien koirien kyynärät tulisi ensisijaisesti olla 0. 1- kyynärtulos voidaan yhdistää vain 0 kyynärtuloksen saaneen koiran kanssa. Mikäli jalostukseen käytetään ulkomailta tuotua aikuista ja ulkomailla luustokuvattua koiraa, suositellaan koira luustokuvaamaan Suomessa ennen jalostuskäyttöä. Ulkomailla asuvaa urosta käytettäessä suositellaan käyttämään vain A-lonkkaista koiraa.

Jos koiralla on todettu jokin elämänlaatua selvästi heikentävä sairaus, sitä ei tulisi käyttää jalostukseen. Tällaisia sairauksia ovat esimerkiksi: epilepsia, sydänsairaudet, allergiat ja atopiat jne. Yhdistelmissä tulisi ottaa myös huomioon sisarusten terveys- ja käyttöominaisuudet.

Jalostukseen käytettävän koiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta sen ja sen lähisukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten.

Jalostuskoirat suositellaan testaamaan luonnetta mittaavissa testeissä ennen jalostuskäyttöä. Ihmisarkoja, ääniarkoja tai aggressiivisia koiria ei tulisi käyttää jalostukseen.

Suosittellaan yhdelle koiralle vain kahta pentuetta, joista toiseen pentueeseen tulisi olla edellisestä pentueesta jälkeläisnäyttöä käyttöominaisuuksista ja terveydestä, joka perustelee koiran käytön uudelleen jalostukseen.

Jalostukseen käytettävillä koirilla tulisi olla virallisesta näyttelystä tai Saksanseisojakerhon jalostuskatselmuksesta vähintään laatuarvostelu H kunhan se ei johdu luonteesta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Kasvattajia rohkaistaan hyödyntämään Saksanseisojakerhon pienrotujen jalostusneuvojan apua yhdistelmiä suunnitellessaan. Neuvoja, tilastotietoja tai muuta informaatiota tarvitessaan kasvattaja voi kääntyä jalostustoimikunnan puoleen. Jalostustoimikunnan työ perustuu tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan. Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveystarkastus (myös terveistä) koiristaan.

Populaation kokonaistila ja rakenne: Saksanseisojakerhon ranskalaisten rotujen rotuyhteyshenkilö sekä pienrotujen jalostusneuvoja tukevat kasvattajia yhdistelmien suunnittelussa ja tuonneissa. Jalostusyhdistelmien valinnassa on syytä kysyä ehdotusta jalostusneuvonnasta tai ainakin tarkistuttaa omien ehdokkaiden sukutaulujen yhteensopivuus.

Luonne: Jalostukseen käytettävien koirien luonneominaisuudet testataan luonnetta mittaavissa testeissä ja KAER-kokeessa, jossa myös koiralle ominainen luonne ja taipumukset tulevat ilmi. Tuomareiden tulee koekertomuksissa ja näyttelyarvosteluissa huomioida entistä tarkemmin, mikäli koiran luonteessa tai käyttäytymisessä on huomauttamista.

Käyttöominaisuudet: Jalostukseen käytettävien koirien käyttö ominaisuudet testataan KAER-kokeessa.

Terveys: Rotujärjestön jalostustoimikunta kerää koirien terveyttä koskevaa tietoa.

Ulkomuoto: Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota terveeseen, rodulle tyypilliseen ja käyttötarkoitukseen sopivaan rakenteeseen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Taulukko 15. SWOT-analyysi rodun tilasta

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saksanseisojakerho sekä paikalliset kanakoirakerhot mahdollistavat kattavan koetoiminnan sekä järjestämällä kokeita, jalostuskatselmuksia, koulutuspäiviä että tarjoamalla aluekouluttajan palveluita • Saksanseisojakerhon sekä kennelliiton tietokannoissa paljon hyödyllistä tietoa • Informaation vapaa saatavuus Saksanseisojakerhon sekä kennelliiton tietokantojen kautta • Kattava terveystietojärjestelmä sekä Saksanseisojakerhon että koiranet tietokannoissa. 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapea geenipohja. • KAER-kokeessa testattujen koirien pieni määrä. • Harrastajien vähäinen kiinnostus osallistua koetoimintaan. • Jalostuksesta puuttuu selkeä linja ominaisuuksien suhteen • Puutteelliset tiedot rodun käyttöominaisuuksista
<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geneettisen pohjan kapeneminen ja monimuotoisuuden heikkeneminen, käytettäessä liiallisesti samoja sekä samansukuisia koiria, jolloin sukusiitos ja sairaudet voivat lisääntyä. • Koiria myydään ei metsästäviin koteihin jolloin koirien käyttöominaisuudet eivät pääse esiin ja näin ollen pidemmällä tähtäimellä ei saada tietoa koirien käyttöominaisuuksista. • Mikäli koiria myydään koteihin jossa eivät pääse toteuttamaan lajityypillistä toimintaa (metsästys) käytösongelmien riski rodussa kasvaa • Kasvattajat eivät ohjaa uusia koiran omistajia kaer-kokeisiin joissa koirien käyttöominaisuudet voitaisiin mitata. • Jalostusvalintoja tehdään huomioimatta rodun alkuperäistä käyttötarkoitusta. Jo yhden kasvattajan harkitsemattomat jalostusvalinnat vaikuttavat koko populaation tulevaisuuteen rodussa. • Ulkomaalaisten koirien käyttö jalostuksessa, koska tarkkaa tai luotettavaa tietoa ei ole aina ulkomailta saatavissa. • Harrastajakunnan ja rodun jakaantuminen käyttö- ja näyttöpuoleen. 	<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodun harrastajat tuovat ulkomailta uusia koiria. Monimuotoisuudesta huolehtiminen vähentää riskiä sairauksien yleistymisestä. • Metsästysharrastuneisuus ja koeinnostus rodun sisällä nousee ja rodunomainen käyttö lisääntyy kun uusia pennunomistajia ohjataan tuomaan esiin koiransa vahvuudet käyttöominaisuuksien osalta. • Koekäyntien lisääntyessä yhä useamman koiran ominaisuudet tallennetaan Saksanseisojakerhon tietokantaan, jolloin yhdistelmien suunnittelu käyttöominaisuuksien osalta helpottuu. • Koekäyntien lisääntyessä ja käyttöominaisuuksien tiedon keruun lisääntyessä saadaan parempia yhdistelmiä ja parannettua rodun käyttöominaisuuksia. • Mahdollisuudet tuoda rotua tunnetummaksi ja saada uusia harrastajia rodun pariin. • Mahdollisuudet luonne ominaisuuksien parantumiseen. • Rodun harrastajapiiri yhtenäistyy viedessään rotua Suomessa eteenpäin samojen tavoitteiden eteen sekä käyttö-, että näyttöpuolella. • Rodun harrastajien kansainväliset yhteistyöt rodun tulevaisuuden eteen.

Varautuminen ongelmiin:

Kannustetaan kasvattajia käyttämään ulkomaisia ja kotimaisia koiria laajemmin jalostukseen.

Suositaan jalostuksessa käyttöominaisuutensa osoittaneita koiria.

Kannustetaan kasvattajia hyödyntämään Saksanseisojakerhon sekä koiranet tietokantoja yhdistelmien suunnittelussa.

Kannustetaan koirien omistajia viemään koiriaan virallisiin terveystutkimuksiin, jotta virallisesti luustokuvattujen koirien määrää saadaan nostettua, sekä mahdollisesti osallistumaan Saksanseisojakerhon terveystutkimukseen.

Tiedonsaanti metsästysominaisuuksista, luonteesta ja ulkomuodosta on kasvattajan jalostustyön kannalta välttämätöntä. Kasvattajia tulee kannustaa ohjaamaan uudet pennunomistajat KAER-kokeisiin ja näyttelyihin.

Myymällä koirat metsästäviin perheisiin, saadaan koirat rodunomaiseen käyttöön.

Saksanseisojakerho kokoaa rodun harrastajat yhteen kaikkien mannermaisten kanakoirien rotujärjestönä. Kasvattajien kannustuksen avulla uudet pennun omistajat saadaan rotujärjestön jäseniksi ja sen toiminnan pariin. Suomessa on myös suuri määrä paikalliskerhoja, joiden kautta uudet harrastajat pääsevät mukaan toimintaan. Paikalliset kanakoirakerhot järjestävät koulutusta, tapahtumia ja KAER kokeita.. Nämä yhdistykset ovat avoimia kaikille mannermaisille ja myös englantilaisille seisojaroduille.

Kannustetaan kasvattajia avoimuuteen ja jakamaan tietoutta kaikkien rodun harrastajien kesken.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

Saksanseisojakerhon vuosikokouksessa vuosittain pienroturyhmän kokoontumisessa analysoidaan kerättyä dataa, ja keskustellaan mahdollisista jatkotoimenpiteistä perustuen rodun vuosikertomuksen.

7. LÄHTEET

Vekkolähteet

Ranskan rotukerhon sivusto <http://www.braquedauvergne.fr/>

Saksanseisojakerho ry <https://www.saksanseisojakerho.fi/>

Suomen Kennelliitto www.kennelliitto.fi

Koiranet-jalostustietojärjestelmä <https://jalostus.kennelliitto.fi>

Kennelliiton yleinen jalostus strategia

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-yleinen-jalostusstrategia>

Katariina Mäen artikkelit <https://www.katariinamaki.fi/ulkomuoto-ja-terveys/>

Kirjalliset lähteet

Koiranjalostus- perinnöllisyyden ja jalostuksen perusteet (Katariina Mäki ja Salme Mujunen)

8. LIITTEET

 Terveyskysely2425.pdf